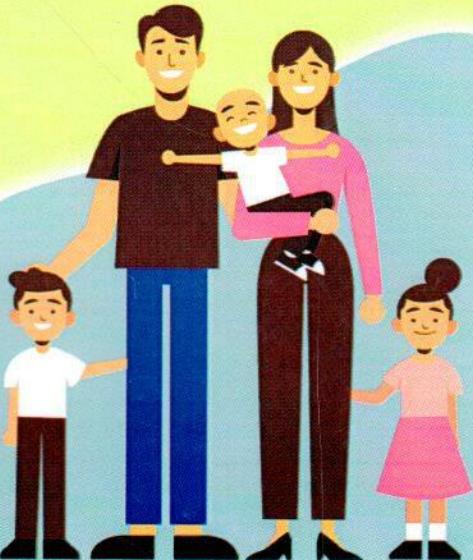

Adina Plătică

Educație familială

UNIVERSITATEA DE STAT DIN TARACLIA
"GRIGORE ȚAMBLAC"

CATEDRA "PEDAGOGIE"

Adina Plătică

EDUCAȚIE FAMILIALĂ

ghid metodologic

Taraclia 2023

Aprobat spre editare de senatul *Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Tamblac"*, proces-verbal nr. 12 din 30 mai 2023

Autor: ADINA PLĂTICĂ,
conf. univ., dr. în psihologie

Recenzenți:

1. **MARIA PASLARI**, conf. univ., dr. în pedagogie, rectorul Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Tamblac"
2. **LARISA HOROZOVA**, conf. univ., dr. în psihologie, catedra Pedagogie și Psihologie, Universitatății de Stat din Comrat
3. **LILIA PAVLENKO**, conf. univ., dr. în psihologie, catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie specială, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Redactor text: Camelia Loredana BÎRLEA

Redactor grafic: Denis PLĂTICĂ

Tipografia "CentroGrafic" SRL, Cahul
Tel.: 029925949

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova

Plătică, Adina.

Educație familială : ghid metodologic / Adina Plătică ;
Universitatea de Stat din Taraclia "Grigore Tamblac", Catedra
Pedagogie. – Taraclia : [S. n.], 2023 (Centrografic). – 192 p.

Referințe bibliogr. la sfârșitul temelor. – [50] ex.

ISBN 978-9975-3526-7-3.

© Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Tamblac"

CUPRINS

Introducere	7
Tema 1. Familie ca nucleu al societății	10
1.1 Conceptele de bază legate de noțiunea de "familie".....	10
1.2 Funcțiile familiei moderne	22
1.3 Fundamente teoretice ale educației familiale	30
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 2. Competențele parentale și factorii care le influențează formarea	39
2.1 Dragostea părintească ca factor în dezvoltarea maturității personale a părintelui	39
2.2 "Competențele parentale" în contextul educației familiale	46
2.3 Influența identității etnice și religioase asupra formării competențelor parentale	50
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 3. Potențialul educativ al familiei	62
3.1 Fenomenologia noțiunii de "potențial educativ al familiei"	62
3.2 Stilurile de educație familială și potențialul educativ	70
3.3 Comunicarea ca componentă a potențialului educativ al familiei	77
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 4. Aspectul vîrstei în relațiile copil-părinte	87
4.1 Rolul familiei în educarea copiilor din copilăria timpurie	88
4.2 Relațiile copiilor cu părinții la vîrstă preșcolară	94
4.3 Influența familiei asupra dezvoltării copiilor la vîrstă școlară mică	101
4.4 Corelația familiei cu copiii în adolescență	106
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 5. Potențialul educativ al membrilor familiei	116
5.1 Potențialul educativ al tatălui	116
5.2 Mama și influența sa asupra copilului	123
5.3 Rolul bunicilor în educație	132
5.4 Influența relațiilor dintre frați asupra formării personalității copilului	136
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 6. Problemele comportamentale ale copiilor și metodele de educație în familie	147
6.1 Tulburările comportamentale ale copiilor și cauzele acestora	147
6.2 Analiza metodelor de educație în familie	152
6.3 Specificul aplicării metodelor educative în familie	158
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	
Tema 7. Colaborarea între instituțiile de învățământ și familie în domeniul educației familiale	167
7.1 Parteneriatul dintre instituțiile de învățământ și familie în educația familială	168

7.2 Interacțiunea dintre instituțiile de învățământ și familie în problemele educației copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES)	172
7.3 Lucrul profesorilor cu familiile din "grupul de risc"	179
<i>Întrebări și sarcini pentru lucrul individual la temă</i>	
<i>Lista literaturii la temă</i>	

INTRODUCERE

Familia joacă un rol cheie în formarea percepțiilor primare, orientărilor valorice și a atitudinilor sociale ale unei persoane. Ea este fundamental formării identității în sensul cel mai direct, determină relațiile dintre oameni și formează orientările valorice pentru întreaga viață profesională și socială a unei persoane. În vîrstă adultă, multe probleme care ar putea fi rezolvate ușor și natural în cadrul familiei devin provocări insurmontabile în viitor.

Educația familială este procesul de formare a anumitor valori, norme și reguli de comportament la copil, care are loc în cadrul familiei. Aceasta implică transmiterea cunoștințelor, abilităților, competențelor și tradițiilor culturale dintr-o generație în alta. Un element important al educației familiale este dezvoltarea legăturii emoționale între părinți și copii, precum și stabilirea relațiilor de încredere între membrii familiei. Educația familială are o importanță majoră în formarea personalității copilului și în reușita sa în perioada adultă.

Educația familială reprezintă un sistem complex, care se formează în cadrul unei familii specifice și este realizată de către părinți și de alți membri ai familiei. Asupra acestui sistem de relații influențează o multitudine de factori, precum caracteristicile genetice și sănătatea copiilor și părinților, situația materială, statutul social, stilul de viață, numărul membrilor familiei, locul de rezidență și atitudinea față de copil. Interacțiunea acestor factori este unică pentru fiecare familie și se manifestă diferit în fiecare caz în parte.

Instituțiile educaționale joacă un rol important în susținerea educației familiale, oferind informații și resurse pentru părinți, precum și asistență în rezolvarea problemelor legate de creșterea copiilor. Educația și formarea trebuie să fie unitare, iar

moralitatea ar trebui să fie criteriul principal al educației. Pedagogii ar trebui să colaboreze cu părinții pentru a-i ajuta să înțeleagă mai bine cum să susțină dezvoltarea copiilor lor în cadrul familiei și să colaboreze cu ei în vederea atingerii obiectivului comun - dezvoltarea de succes a copilului.

Studiul disciplinei "Educație familială" obligă viitorii pedagogi să dezvolte competențele necesare pentru a lucra cu părinții și familia. Pedagogii trebuie să cunoască fundamentalele psihologiei și educației familiale, să fie capabili să stabilească dialog cu părinții, să-i ajute să rezolve conflicte și probleme legate de creșterea copiilor. De asemenea, ei trebuie să fie în măsură să ofere recomandări părinților cu privire la educația copiilor și crearea unei atmosfere favorabile în familie. În plus, studierea educației familiale are scopul de a ajuta pedagogii să înțeleagă mai bine nevoile copiilor și să găsească o abordare individualizată pentru fiecare copil în clasă.

Ghidul metodologic "Educație familială" este valoros pentru studenții care urmează specializări pedagogice în cadrul cărora este inclusă disciplina "Educație familială". În școală, în cadrul orelor de dezvoltare personală, istorie, limbă și literatură, pedagogii pot discuta probleme legate de educația familială, pot aduce în discuție aspectele relațiilor din cadrul familiei, rolul fiecărui membru al familiei în educația și dezvoltarea copilului, importanța respectării tradițiilor și valorilor familiale, precum și metodele și abordările în educația copiilor.

În cadrul lecțiilor de educație moral - spirituală, profesorii pot discuta despre valorile familiale, rolul familiei în formarea personalității copilului. În general, temele de educație familială pot fi incluse în diverse discipline școlare, ceea ce va contribui la formarea unei personalități armonioase la copil.

Studiul aspectelor educației familiale poate fi util pentru viitorii și actualii părinți care doresc să dobândească abilitățile

unei educații corecte a copiilor și să creeze o atmosferă familială armonioasă. În plus, studierea diferitelor aspecte ale educației familiale poate fi utilă și pentru psihologi și asistenți sociali, permitându-le să înțeleagă mai bine situația din cadrul familiei, să identifice factorii care influențează educația copiilor și să ajute familiile să facă față problemelor întâlnite. De asemenea, este utilă și pentru oricine dorește să înțeleagă motivele unor probleme comportamentale ale copiilor.

Ghidul metodologic este destinat studenților care studiază la specializările "Pedagogie preșcolară și limba și literatura română", "Pedagogia învățământului primar", "Istorie" și "Muzică".

Autorul ghidului metodologic a utilizat materiale din diverse surse, enumerate în lista de referințe, prezentată la finalul fiecărei teme.

Autorul

Tema 1. Familie ca nucleu al societății

Conținutul temei:

- 1.1 Conceptele de bază legate de noțiunea de "familie"
- 1.2 Funcțiile familiei moderne
- 1.3 Fundamente teoretice ale "educației familiale"

Prin studiul acestei teme, studenții vor fi capabili:

- să cunoască și să înțeleagă conceptele de bază legate de noțiunea de "familie";
- să analizeze și să compare funcțiile familiei moderne;
- să evalueze conceptele de "educație familială".

1.1 Conceptele de bază legate de noțiunea de "familie"

Cuvântul "familie" provine din latină, *"familia"*, și denotă un grup de oameni legați prin relații de sânge, căsătorie sau adopție. Aceasta este una dintre primele și importante instituții sociale, care încorporează principiile de ajutor reciproc, sprijin și protecție a membrilor grupului.

Familia, ca fenomen social și psihologic, este investigată din diferite perspective. La baza cercetărilor stă întrebarea cu privire la funcțiile pe care le îndeplinește familia în viața individului și a societății în ansamblu. Familia reprezintă mediul social primar în care copilul primește primele lecții de viață și își formează valorile și viziunea asupra lumii. Mediu familial orientează și pune în aplicare procesul de educație și de socializare al copilului.

În societatea modernă, *familia* este considerată o formă de conviețuirea socială, care este compusă din soți și copiii lor. Golod S.I., analizează familia ca o unitate de oameni legați între ei prin relații de sânge, căsătorie sau adopție. El consideră că familia, nu este doar o adunare de indivizi, ci un grup de oameni

care sunt legați între ei prin legături emoționale, psihologice și sociale. De asemenea, un aspect important al relațiilor familiale este durata relațiilor lor, care este determinată de adâncimea interacțiunii dintre ei. Astfel, familia nu este doar un grup de oameni, ci o instituție socială complexă, care exercită o influență imensă asupra dezvoltării individuale și a societății în ansamblu.

Harciovăm A.G. a definit familia ca un sistem de relații care s-a dezvoltat istoric între soți, părinți și copii, care sunt legați prin căsătorie sau relații parentale, conviețuire și responsabilitate morală reciprocă. De asemenea, el a remarcat că familia este un grup social mic, determinat de necesitatea socială de a se reproduce fizic și spiritual.

Astfel, familia este o parte integrantă a structurii sociale a societății și reprezintă un sistem complex social-economic și moral. În cadrul său, oamenii interacționează prin diverse relații, iar relațiile familiale constituie baza formării personalității și adaptării sociale a individului în societate. Familia îndeplinește funcții importante de educare, socializare și protecție ale membrilor săi, contribuind totodată la consolidarea și dezvoltarea societății în ansamblu.

Cu toate acestea, familia nu îndeplinește doar funcția educativă, ci este și conviețuirea unde are loc schimbul de emocii, întărirea relațiilor și formarea interacțiunii între membrii familiei. În cadrul familiei, oamenii pot primi înțelegere, sprijin și dragostea necesară, ceea ce este important pentru dezvoltarea personală și o viață de succes.

Din cele spuse mai sus, putem defini *familia* ca fiind un fenomen social-psihologic, care reprezintă un grup de oameni legați prin relații de căsătorie, legături de sânge sau adopție, uniți prin conviețuire și responsabilitate morală reciprocă.